

КОНКУРЕНТНІ УМОВИ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ

У статті проаналізовано недоліки здійснення конкурентної політики в Україні. Зокрема розглянуто проблеми кадрової політики в системі відповідних органів влади, процедуру припинення картельних змов, зловживань монопольним становищем та інших порушень конкурентного законодавства, результативність процедури контролю за економічною концентрацією, вплив корупції та недоліків судової системи на загальний стан конкуренції.

Ключові слова: конкурентна політика, картельні змови, зловживання монопольним становищем, контроль за економічною концентрацією, корупція, судова система.

Постановка проблеми. За твердженням багатьох вітчизняних та іноземних експертів, українська економіка поступово наближається до колапсу. Без зовнішніх запозичень країна вже не може звести кінці з кінцями. Ми маємо величезний дефіцит державного бюджету та пенсійного фонду, вкрай неефективне використання енергетичних ресурсів, тому рівень енергомісткості одиниці продукції один із найвищих у світі. Через це спостерігаємо низьку ефективність виробництва майже у всіх галузях. Унаслідок наші товари виявляються неконкурентоспроможними не тільки на світових, а й на більшості вітчизняних ринків. Організація виробництва не може самоудосконалюватися через величезну корупцію на всіх рівнях влади. Саме з цієї причини до нас майже не надходять іноземні інвестиції. А власні інвестиційні можливості населення не використовуються через нерозвиненість фондового ринку та суттєві недоліки у роботі банківської системи. Як результат безпорадності у сфері економіки, маємо надзвичайно низький рівень життя населення.

Вихід із цієї складної ситуації є лише один – ми маємо зробити все можливе для розвитку вітчизняного виробництва. Не можна розраховувати на те, що хтось із зовні витягне нас з кризи. І тут в першу чергу необхідно забезпечити оптимальні конкурентні умови для підприємництва. Отже, державний захист конкуренції є одним з найважливіших шляхів виходу вітчизняної економіки з кризового стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Ця тема, на жаль, мало висвітлена у науковій літературі, вона є новою для вітчизняної економічної науки. Окремі аспекти реалізації національної конкурентної політики відображено в наукових працях таких авторів, як Г. О. Андрощук, Ю. М. Бажал, С. О. Біла, І. В. Бураковський, І. І. Дахно, Б. Є. Кваснюк, О. І. Кілієвич, Н. М. Корчак, О. О. Костусев, Л. Г. Кузьменко, Р. І. Кузьмін, В. К. Мамутов, Н. О. Саніахметова, Л. Н. Семенова, О. І. Шнирков та ін. В Росії останнім часом з'явилася низка наукових праць, які прямо чи опосередковано присвячені проблемі захисту конкуренції. Це, зокрема, праці Г. Л. Азоева, А. В. Баришевої, В. Н. Богачова, В. І. Єременко, О. А. Жидкова, Н. І. Клейн, М. І. Книша, А. М. Козиріна, Ю. І. Коробова, К. Ю. Тотьева, Р. А. Фатхутдінова, Н. Є. Фонарьової, В. Є. Цапеліка, А. Г. Циганова, А. П. Челенкова, А. Ю. Юданова, Н. І. Ячеїстової та ін. Серед інших іноземних авторів, які вивчали питання конкуренції, слід відзначити С. Л. Брю, Дж. Гелбрейта, Е. Гелхорна, Чарлза В. Л. Гіла, Дж. М. Кейнса, В. Кернза, В. Є. Ковачича, К. Р. Макконела, Д. С. Міаля, Ф. Найта, В. Ойкена, М. Е. Портера, Д. Рікардо, Дж. Робинсон, Д. Росса, А. Сміта, Дж. Е. Стігліца, Я. Тінбергена, П. Хайне, Ф. А. Хайска, Е. Чемберлена, Ф. М. Шерера, Й. Шумпетера та ін.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Значна частина питань захисту конкуренції все ще залишається не дослідженою. Дея-

кі проблеми висвітлюються лише частково, в основному як ілюстрація фактичного стану застосування антимонопольного законодавства. Усі вони потребують теоретичного осмислення. Гостро відчувається потреба в наукових працях, у яких би комплексно розглядалися теоретичні і практичні проблеми реалізації конкурентної політики держави, а головне, обґрунтовувались шляхи її покращання з урахуванням економічних і політичних реалій України.

Формулювання мети статті. Метою статті є звернення уваги громадськості на недоліки здійснення конкурентної політики в Україні, які вкрай негативно впливають на соціально-економічну ефективність розвитку суспільства.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Ефективний захист конкурентного середовища є невід'ємною складовою оптимальних умов для ведення бізнесу. Це передбачає забезпечення рівних можливостей усіх суб'єктів підприємницької діяльності у питаннях створення нових фірм, доступу до матеріальних ресурсів, захисту від різного роду корупційних дій органів влади безпосередньо в процесі виробництва та реалізації товарів, виході на зовнішні ринки, можливостях судового захисту своїм правам тощо. На жаль, в Україні за 20 років формування ринкової економіки держава так і не спромоглася забезпечити достатньою мірою такі умови.

Водночас задля справедливості слід зазначити, що під певним тиском світової громадськості, *інституційні умови* для захисту конкуренції все ж таки були створені. Верховною Радою України прийнято низку відповідних законів, які достатньо позитивно оцінюють фахівці. Створено і спеціальний орган з потужними повноваженнями, що, за бажання, цілком могло б забезпечити достойний захист конкуренції у бізнесовому середовищі. Однак реальний стан такого захисту, на жаль, далеко не найкращий.

Перш за все немає так званої *культури конкуренції* на всіх рівнях управління. Від менеджерів на окремих підприємствах до керівників найвищого рангу рідко зустрічаються фахівці, які розуміють суть конкурентної політики і визнають її необхідність для успішного розвитку відповідних сфер підприємницької діяльності. Тому зрозуміло, що встановлених законодавством правил конкуренції дотримуються далеко не завжди.

Через нерозуміння важливості підготовки необхідних фахівців і, навіть, свідоме небажання створювати рівні для всіх конкурентні умови, в державі немає відповідної *кадрової політики*. Вищі навчальні заклади майже не навчають студентів по зазначених напрямках, а ті фахівці, які вже мають певні знання з цієї складної справи, не використовуються належним чином. Хоча вони, насправді, є золотим фондом держави. До-

статньо проаналізувати професійний рівень людей, яких призначають на керівні посади в Антимонопольному комітеті (далі – АМК) чи інших економічних відомствах. Це, часто, просто випадкові люди, яких, очевидно, обирають з політичних мотивів [1]. Приміром, останній голова АМК при затвердженні його у Верховній Раді простодушно заявив, що абсолютно не розуміється на тих питаннях, які має вирішувати. Аналогічна ситуація спостерігається і при призначенні інших керівників у системі органів АМК. Приходять керувати люди, які майже не мають уявлення про ту справу, яку вони повинні організувати.

Унаслідок такої кадрової політики значна частина прийнятих рішень із припинення порушень конкурентного законодавства просто вражає своєю **непрофесійністю**. Так, у 2009 р. під час епідемії грипу АМК масово порушував справи щодо аптечних мереж та закладів торгівлі за завищення цін на *ліки, часник та лимони*, примушуючи ці ціни знизити. Тут слід пояснити, що відповідно до законодавства карати за завищення цін АМК може лише у двох випадках – або якщо підприємець є монополістом на певному ринку і зловживає своїм монопольним становищем, або якщо на конкурентному ринку виявлено і доведено змову підприємців щодо завищення цін. Карати за зловживання монопольним становищем на конкурентному ринку не можна.

Але АМК, попри всі законодавчі вимоги, не довівши факт монопольного становища, дозволяє собі накладати штрафи за завищені, на його думку, ціни. Так, у листопаді 2010 р. було прийнято рішення у 11 справах щодо регіональних суб'єктів фармацевтичного ринку і було розпочато ще 88 справ [2]. Досліджуючи ринок лікарських засобів, комітет заявляв, що у справі фігурують 15 великих компаній, які займають близько 70 % цього ринку [3]. Але за законом це ще не доводить монопольне становище. Така сукупна частка на ринку може свідчити про монополію кожного учасника, лише якщо зазначені компанії не конкурують між собою. А конкуренція на ринку лікарських засобів достатньо висока. Змагаються не тільки вітчизняні компанії, а й безліч іноземних виробників ліків. Тобто в цьому випадку маємо очевидну професійну помилку або свідоме недотримання вимог закону.

Інша справа, що наведені розслідування змусили аптечні заклади суттєво знизити ціни на ліки. На перший погляд, справа дуже корисна. Але жодної мети, хоч би якою соціально привабливою вона не була, не можна досягати незаконними засобами. Для регулювання цін у державі існує Цінова інспекція. Вона має вирішувати, наскільки обґрунтованим є рівень цін на

конкретному ринку. А в цій ситуації слід згадати також, що існує ще й Державна інспекція з контролю за цінами лікарських засобів при МОЗ. Саме вони у цьому випадку мають встановлювати факт завищення ціни. Якщо ж АМК хоче покарати за завищені ціни, то він має чітко довести наявність монопольного становища. Це ази конкурентного законодавства.

Аналогічна ситуація і на ринках часнику та лимонів. Хто тільки їх не продає в Україні. На кожному перехресті їх продають бабусі, в кожному магазині вони є. Привозять із господарств усієї України та ще й із Польщі, Туреччини та багатьох інших країн. Тут навіть не спеціаліст розуміє, що рівень конкуренції на цих ринках достатньо високий. Але АМК чомусь вирішив покарати учасників цих ринків за високі ціни. Причому не за змову, яку насправді не можуть довести, а за зловживання монопольним становищем [4]. Те саме і на ринку цибулі [5]. Погано, звісно, що ціна раптом зросла, але не можна вирішувати нагальні проблеми в цивілізованому суспільстві за рахунок порушення вимог законодавства. Недоречним, на нашу думку, було і втручання в ціни на послуги *пасажи́рського транспорту* [6]. Про яке монопольне становище може йти мова, якщо на ринку пасажирських перевезень в м. Києві працюють не тільки метро, трамваї, тролейбуси, таксі, а й тисячі маршруток різних форм власності.

З незрозумілих причин АМК раптом починає просто переслідувати *вищі навчальні заклади*. Де тут монополія – теж не зрозуміло. На ринку освітніх послуг нині працює велика кількість як державних, так і приватних ВНЗ, але комітет почав досліджувати підстави формування плати за навчання, вимагаючи її зниження [7]. Якщо на конкурентному ринку абітурієнти обирають той чи той ВНЗ і погоджуються на договірну ціну за навчання, то відповідно до вимог конкурентного законодавства чиновникам тут просто нічого робити.

Відволікаючи увагу фахівців на ці надумані розслідування, АМК не приділяє належної уваги надзвичайно серйозним порушенням, які мають незрівнянно більший негативний вплив на економіку. Так, величезні проблеми, які по ланцюжку впливають практично на всі прошарки суспільства, а тим більше на розвиток бізнесу, є зі станом конкуренції на ринку *нафтопродуктів*. Країна регулярно переживає гострі скандали, пов'язані з підвищенням ціни на бензин і вкрай незадовільною його якістю. Якщо на багатьох заправках ціни раптом різко зростають, то навіть не достатньо освічені у питаннях конкурентної політики люди розуміють, що є змова. Під тиском громадськості та уряду АМК розгортає бурхливу діяльність [8]. Починаються масові пе-

ревірки на заправках, в офісах фірм, але гучні кампанії, як правило, закінчуються нічим. Змову довести не можуть. У кращому разі на потенційних порушників накладають штраф за неподання інформації. Буває зрідка і так, що легенько карають за змову, але лише у якомусь окремому регіоні [9].

Про кричущі проблеми на ринку нафтопродуктів автор написав багато, але, на жаль, влада не реагує на наукові дослідження [10]. У кращому разі чиновники намагаються вирішувати цю проблему не шляхом захисту конкуренції, а через встановлення державного регулювання цін. Так, за результатами тривалих розслідувань на ринку бензину комітет у березні 2010 року, врешті, висунув до 15 учасників ринку зобов'язання знизити ціни на пальне. Але замість того, щоб покарати порушників, як цього вимагає законодавство, АМК на своєму засіданні вже на початку квітня приймає рішення про припинення провадження у цих справах та їх закриття [11]. Підставою для цього було начебто виконання рекомендацій АМК щодо зниження цін на бензин. А насправді на учасників ринку просто натиснув уряд. Наприкінці березня Мінпаливенерго та нафтотрейдери вкотре домовилися утримувати ціну на бензин А-95 на рівні 8,10 грн за літр. Але невдовзі бензин на заправках вже коштував 8,13–8,20 грн [12]. Тому не дивно, що рік по тому ціна бензину на заправках вже становить 8,50–8,80 грн і навіть дорожче. Міністерство енергетики та вугільної промисловості України знову домовляється з операторами ринку про стабілізацію цін на нафтопродукти, а вони насправді і далі зростають. Якщо такі цифри закладаються у собівартість транспортних витрат, а вони є складовою цін майже всіх товарів та послуг, то зрозуміло, що, за вище проаналізованого ставлення влади до питань захисту конкуренції, постійної розкрутки цінової спіралі у вітчизняній економіці нам ніколи не уникнути.

Окрему увагу слід приділити питанням надання дозволу АМК на *концентрацію*, тобто злиття фірм на ринку. Тут, на нашу думку, просто кричущі проблеми для розвитку бізнесу. Підприємці змушені платити великі кошти, втрачати час на очікування результатів розгляду, а комітет, опрацьовуючи величезну кількість заяв, майже нічого не забороняє. Більше того, надто обтяжлива процедура цих дозволів не дає очікуваного результату, оскільки не запобігає створенню монополістів. Цілі галузі економіки України нині прямо чи опосередковано контролюють окремі впливові особи. Тобто процеси монополізації спонтанно тривають, що свідчить про недосконалість процедури контролю, яка дедалі більше набирає рис зайвої паперової роботи. Висновки чиновників часто залежать не від об'єктивних

показників стану конкуренції, а від впливовості та заможності заявника.

Тут можна наводити безліч прикладів. Так, у березні 2004 р. АМК дозволив імпортеру мючих засобів компанії «Проктер енд Гембл Компані» придбати активи найбільшого українського виробника на цьому ринку «Ольвія Бета Клінінг Продактс Ко», що дало йому можливість зосередити близько 60 % українського ринку пральних порошків. Після звернення конкурентів справа, у якій відповідачем був АМК, а позивачем – оператори ринку, пройшла всю судову вертикаль. 19 січня 2006 р. Верховний суд України підбив ризик, відмовивши відповідачеві в порушенні провадження в касаційному порядку і залишивши в силі рішення Господарського суду м. Києва від 18 квітня 2005 р. Перша інстанція визнала недійсним дозвіл комітету [13].

Інший приклад не менш красномовний. У березні 2010 р. АМК дозволив злиття «Київстар» і Beeline. У результаті новостворена Українська бізнес-одиниця – УБО – компанії «Вимпелком» отримала 43,7 % абонентів GSM-зв'язку та контроль 58 % GSM-частот у діапазоні 900 МГц і більше 50 % в діапазоні 1800 МГц [14]. І тут справа дістала цікавий поворот. Реагуючи на скаргу, комітет у квітні 2010 р. призупинив свій дозвіл на злиття, розпочавши додаткове дослідження ринку. Пізніше повідомив, що за відсутності достатніх підстав рішення про скасування концентрації не може бути прийняте. В результаті підприємство тепер має статус лідера ринку, оскільки концентрує у своїх руках більшу його частину, отримуючи більше половини мобільних прибутків і обслуговуючи більше половини мобільних абонентів України [15].

Тут цікаво нагадати, що навіть до надання дозволу на цю концентрацію АМК не міг упоратися з цінами «Київстар» і вимагав утриматися від підвищення тарифів на зв'язок, погрожуючи порушити справу проти цього підприємства, яке вже тоді мало суттєву ринкову владу [16]. Що вже очікувати від поведінки цього монополіста після вищезазначеної концентрації.

Усе це свідчить про необхідність внесення серйозних коректив до процедури контролю за концентрацією. Її потрібно значно спростувати та удосконалювати. Контроль, з одного боку, не повинен бути бар'єром для бізнесу, а з іншого, не переобтяжувати працівників конкурентних органів зайвою роботою. Тут слід орієнтуватися винятково на інтереси захисту конкуренції, а не на розстановку найвпливовіших політичних сил у країні.

Вкрай важливою є проблема *активної позиції кожного* учасника ринку. На жаль, наші підприємці зневірилися, оскільки далеко не завжди мо-

жуть себе захистити від свавілля чиновників. По-перше, вони самі слабо обізнані з вимогами конкурентного законодавства, а по-друге, величезною проблемою є доведення своєї правоти у судах. На цьому фоні АМК, дуже часто не маючи аж ніяких підстав для покарання, просто залякує тих чи тих учасників ринку величезними штрафами. І нерідко це спрацьовує, тому що наші, фактично безправні, підприємці вважають за краще не ризикувати, бо воювати з чиновником виходить собі дорожче.

Хоча бувають і достатньо успішні *судові розгляди*. Так, коли АМК після тривалих розслідувань у липні 2009 р. прийняв рішення про покарання групи компаній «Воля» за зловживання монополієм становищем, наклавши на неї штраф у розмірі 3 млн грн з вимогою знизити тарифи, компанія звернулася до господарського суду м. Києва. Але він підтвердив правомірність рішення комітету. Однак пізніше «Воля» все ж таки виграла суд другої інстанції. У червні 2010 р. Київський апеляційний суд скасував рішення господарського суду. Тоді комітет подав касацію до Вищого господарського суду, який її не задовільнив [17]. Отже АМК так і не зміг примусити порушника зменшити тарифи, які, на думку багатьох фахівців і, тим більше, чисельних споживачів цих послуг, є явно завищеними. Такий «успішний» судовий розгляд справи на користь підприємців радше виняток, аніж правило. На відміну від багатьох інших країн, наприклад Росії, наші підприємці зазвичай програють суперечки з АМК. І це відбувається, як правило, не тому, що вони не праві, а тому, що послугами судової системи успішно користуються лише ті, хто має великі гроші або підтримку впливових чиновників.

Окрім, часто, негативної діяльності судів та АМК стан конкуренції та ефективність її захисту в Україні визначають і *інші владні структури*. Бар'єрами на шляху розвитку бізнесу часто є необґрунтовані зміни до законів, прийняті Верховною Радою на догоду окремим кланам. Кабінет Міністрів, замість постійної турботи про стан конкурентного середовища, нерідко приймає рішення, які явно суперечать вимогам конкурентного законодавства. Що вже тут говорити про бурхливу діяльність наших міністерств і відомств, які на кожному кроці абсолютно безпідставно дискримінують одних підприємців, надаючи переваги іншим.

Ми маємо далеко *не рівні умови* у питаннях підтримки та надання державної допомоги окремим підприємцям. Тут і питання видання ліцензій на привабливі види діяльності, і надання певних переваг у зовнішньоекономічній діяльності, і інвестування окремих інноваційних напрямів

розвитку виробництва. Навіть із державного бюджету нерідко надаються величезні кошти окремим підприємцям без відповідного економічного обґрунтування. Безперечно, у нас створені аж ніяк не рівні умови і в системі оподаткування.

Не останню роль у всіх цих недоліках державного регулювання відіграє фактор *корупції*, яка не тільки спотворює вітчизняний бізнесовий клімат, а й відлякує іноземні інвестиції. Через корупцію економіка України монополізується. За величезні хабарі спритні ділки отримують монополію і безкарність за зловживання монопольним становищем у будь-якій сфері. Саме тому у нас невпинно зростають ціни і немає стимулів запроваджувати досягнення НТП. Весь державний апарат зорієнтований на великий бізнес. Представники цього бізнесу при владі. Вони ж формують законодавче поле підприємницької діяльності у Верховній Раді. В конкуренції вони не зацікавлені. Монополія створює сприятливі

умови для корупції, а вона, своєю чергою, забезпечує монополізацію вітчизняної економіки.

Висновок. Суспільство повинно якомога раніше усвідомити об'єктивну необхідність створення і державного захисту рівних умов у конкуренції для всіх представників бізнесу. Тому конкурентна політика держави має бути об'єктом найсерйознішої уваги як науковців, так і керівників всіх гілок влади. Головне, щоб це зрозумів президент України, який після останньої конституційної реформи має всі необхідні повноваження і несе повну відповідальність перед нащадками, яку країну ми врешті-решт отримаємо невдовзі – розорену чи успішну. Принаймні для успішного розвитку ми маємо всі об'єктивно необхідні умови. Далеко не кожна країна світу має такі природно-кліматичні, соціальні, кадрові, інтелектуальні та інші умови для заможного життя.

1. Інтернет-сайт Антимонопольного комітету України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.amc.gov.ua/>. – Назва з екрана.
2. Перші рішення Антимонопольного комітету щодо суб'єктів фармацевтичного ринку, які завищували вартість «протигрипозних» ліків і медичних засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.likar.info/news/21951/>. – Назва з екрана.
3. АМК оштрафував 67 аптечних мереж за необґрунтоване підвищення цін на ліки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.newstru.ua/arch/finance. – Назва з екрана.
4. Названо підприємства, що завищили ціни на лимони та часник під час пандемії грипу // Ділова Україна. – 2010. – 26 січня.
5. Ціна на цибулю вибиває сльози // Урядовий кур'єр. – 2009. – 6 листопада. – № 206. – С. 5.
6. Антимонопольний комітет просить не піднімати ціни у маршрутках [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kuiv.pravda.com.ua/news/4ac84515270c7/>. – Назва з екрана.
7. Антимонопольний комітет зацікавився освітою [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://globalist.org.ua/?p=20091>. – Назва з екрана.
8. Чому різко зросли ціни на бензин? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://unian.net/ukr/news/news-369001.html>. – Назва з екрана.
9. Бензин відтанцював «сім сорок». Пальне продовжує бити цінові рекорди, але популярності не втрачає [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://20minut.ua/news/156686>. – Назва з екрана.
10. Борисенко З. Змови на ринку нафтопродуктів? / З. Борисенко // Дзеркало тижня. – 2005. – 1 жовтня. – № 38. – С. 10.
11. Нафтотрейдери виконали вимоги Антимонопольного комітету [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.amc.gov.ua/amc/control/uk/publish/article;jsessionid=6E4A557ECF62886C3871AACABED5CEB3?art_id=179723&cat_id=42188. – Назва з екрана.
12. Бензину визначили максимальну ціну // Урядовий кур'єр. – 2010. – 31 березня. – № 59 (4210).
13. Следзь С. Монополізувати виявилось легко, демонополізувати – складно. Справа честі АМКУ – повернути конкуренцію на ринок пральних порошоків / Сергій Следзь // Дзеркало тижня. – 2006. – № 14.
14. Хамлетс В. «Альфа Груп» стане мобільним монополістом / Володимир Хамлетс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua/publications/2010/08/9/244263/>. – Назва з екрана.
15. Захарченко А. Мобільна монополія росіян зміцнюється / Артем Захарченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua/publications/2010/12/24/263569/>. – Назва з екрана.
16. АМКУ потребує «Київстар» не підвищувати тарифи на мобільну зв'язь [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.interfax.com.ua/rus/ecc/35142/>. – Назва з екрана.
17. Антимонопольщикам так і не удалось взыскать с Воли 3 млн грн штрафа [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.iplife.com.ua/news/volya-amku-shtraf/>. – Назва з екрана.

Z. Borysenko

BUSINESS COMPETITIVE ENVIRONMENT

The article analyzes the drawbacks of competition policy in Ukraine. In particular, the problems of personnel policy in the respective authorities, suspension procedures of cartels, monopolistic market position abuse and other violations of competitive law, the effectiveness of control procedures over economic concentration, the impact of corruption and shortcomings of the judicial system on the overall competition.

Keywords: competition policy, suspension procedures of cartels, monopolistic market position abuse, control procedures over economic concentration, corruption, judicial system.